

A NÉPSZABADSÁG INTERJÚJA

Tapolcai Kálmánnal, a Fővárosi Tanács Szolgáltató és Közmű Igazgatósága vezetőjével

Különösen nyáron, a kánikula napjaiban gyakran hallani olyan panaszokat, hogy Budapest egyes részein nincs víz a lakóházakban. Az is foglalkoztatja az embereket, milyen a város tisztasága, mert egészségügyi és idegenforgalmi szempontból sem mindegy, sörprik-e az utcákat, elhordják-e a szemetet. S bár meleg van, már arra is gondolunk, milyen lesz a fűtés azokban a lakásokban, ahol gáz- vagy távfűtés van. Ezekről tettünk fel kérdéseket **Tapolcai Kálmán** elvtársnak, a Fővárosi Tanács Szolgáltató és Közmű Igazgatósága vezetőjének.

NÉPSZABADSÁG: Először talán a szokatlanul meleg nyárról. Hogyan tudják kielégíteni a megnövekedett vízigényeket?

AZ IGAZGATÓSÁG VEZETŐJE: A hosszabb ideje tartó kánikula, a gyakran 30 fok feletti hőmérséklet próbára tesz bennünket. Az emberek többit fürdenek, többit zuhanyoznak, a jeget is a csap folyóvizével pótolják, nem is beszélve a peremkerületek kertjeinek, virágágyainak locsolásáról, és az üzemek ugyancsak megnövekedett vízfogyasztásáról. Így nem csoda, ha a főváros vízfogyasztása egy-egy kánikulai napon 778—780 ezer köbméter. Ezt a sok vizet előteremteni nem könnyű. Jelenleg valamennyi termelőkapacitásunkat igénybe véve, kielégítjük az igényeket, bár ez nem jelenti azt, hogy Budapesten mindenütt zavartalan az ellátás. A belvárosban és Lágymányoson a legutóbbi napokban nappal a legfeljebb emeleteken nem volt víz. Igaz, éjszaka ide is jutott. A legtöbb gondot a külső kerületek okozzák, ahol sok a kert, a kertészet, s nem a központi hálózatból kapják a vizet, hanem saját vízművük van. A külső kerületek gondjainak enyhítésére a múlt héten 28 locsolóautó hordta az ivóvizet a X., XI., XII., XVII. és XXII. kerületbe, valamint a római-parti új campingba, ahol olyan sokan vannak, hogy a kutak nem bírják a megterhelést.

A központi ellátáshoz a kutakból és a megyeri felszíni vízkivételi műből nyerjük a vizet. Mivel a kutak szoros kapcsolatban állnak a Duna vízállásával, hozamuk erősen ingadozó. Különösen most, hogy a folyó vízszintje 20 centiméterrel alacsonyabb, mint tavaly ilyenkor volt, ugyanakkor nagyobb a meleg, a párolgási lehetőség is. A felszíni kivételi művet építéskor napi 100 ezer köbméteres kapacitásra tervezték, de most a jobb technológia alkalmazásával, 19 ezer köbméterrel többet tudunk nyerni belőle. A probléma csak az, hogy a napi igényből mindössze ez a 119 ezer az, amelyre bármikor számíthatunk, a többi vízhozam erősen változik. Az üzemek és a lakosság vízigényeit nem közvetlenül a kutakból elégítjük ki, hanem felhasználjuk a víztárolókat is. Sajnos, ezekből kevés van. S ami még nagyobb probléma: az erős igénybevétel következtében egy hét óta gyakran kiürül a gellérthegy víztárolónk, s most ezt nehéz utána pótolni. Ez okozza a belvárosi kerületek ellátási zavarait. Egyet még, mint száz, minden alkalommal megragadunk, hogy legyen elegendő víz.

NÉPSZABADSÁG: Ez a „minden alkalommal” eredményezi azt is, hogy sokszor olyan klóros a víz? Mert erre is gyakori a panasz.

AZ IGAZGATÓSÁG VEZETŐJE: A klórozást az egészségügyi előírások teszik szükséges-

sé. Volt, amikor több klór került a vízbe, s akkor elismertük a jogos panaszt. Jelenleg, még a nagy vízinség ellenére is jó az ivóvízünk. A technológia fejlesztésével, a víz gondosabb kezelésével, ma már nem kell túlzásba vinni a klórozást, s bár a felszíni mű a kapacitásán felül 19 ezer köbméterrel többet ad, a legutóbbi napokban sem az íz, sem a szag miatt nem érkezett panasz.

Ami a közeli napokat illeti, sajnos, még kilátás sincs arra, hogy a Duna vízállása jelentősebben emelkedjen. A legutóbbi 2—3 nap időjárásából arra következtetünk, hogy a nyár a rendszeres kerékvágásba terelődik, kicsit csökken a hőmérséklet, s ha vízünk nem is lesz több, de csökken a fogyasztás. Mindenesetre *intézkedtünk, hogy a kutak vízhozamát dúsítással és egyéb eljárásokkal maximálisan kihasználjuk.* Ami szintén fontos: *fel kell hívni a lakosság figyelmét a legnagyobb takarékosagra.* A nehezen biztosított ivóvizet ne használják fel sör, bor vagy dinnye hűtésére, a házfelügyelők pedig a járdákat né mindig a vízsugárral tisztogassák.

Mi is elrendeltünk néhány korlátozást. A parkokat és az utakat lehetőleg éjszaka kell locsolni, sőt a terek locsolását, a nagy vízhiány idején meg is lehet szüntetni. Az előző esztendőben ilyenkor már elrendeltük az ipari üzemek vízszolgáltatásának korlátozását. Ez különösen a nagy vízigényű üzemeknél jelentős termelésekiesést eredményezett. Mivel tudjuk, hogy milyen fontos az ipari tervek teljesítése, ehhez az intézkedéshez csak a legvégső esetben kívánunk nyúlni.

Ami a jövőt illeti: *az ipari termelés fokozása, az új lakótelepek, lakóházak építése tovább növeli az igényeket.* Azok például, akik jelenleg, mondjuk Rákosszabán laknak és nem kapnak valamelyik új lakótelepen korszerű lakást, mindent elkövetnek, hogy kulturáltabbá tegyék életüket. Mind több házhoz építenek fürdőszobát, vezetik be a vizet. Még több vízre lesz tehát szükség. Terveinkben szerepel is a megyeri felszíni kivételi mű második lépcsőjének megépítése, ezt 1966-ra kell átadni, s ez újabb 100—110 ezer köbméter vizet jelent. *Erre a vízre azonban már most szükség lenne.* Arról nem is szólva, hogy az 1964-re tervezett munka építőipari kapacitás hiányában vontatottan halad. Már augusztusnál tartunk, de az idei beruházási összegnek még a negyedét sem tudtuk felhasználni. Így bizony nehezen tudjuk megoldani a főváros vízellátási gondjait. Talán hasznos lenne, ha ezt a fontos objektumot is kiemelt építkezésként kezelnék, akkor jobban biztosítva látnánk a határidők betartását.

NÉPSZABADSÁG: Budapest — különösen nyáron — nem elég tiszta, szidják ezért a járókelőket, a házestereket, a főváros illetékes szerveit. Ki hát a felelős, s főleg hogyan lehetne a bajon segíteni?

AZ IGAZGATÓSÁG VEZETŐJE: Ha tisztaságról beszélünk, ezt a fogalmat tulajdonképpen ketté kell választani, mert a járda, az úttest tisztán tartása két szervre tartozik, a Köztisztasági Vállalatra és a HKI-ra, vagyis a házfelügyelőkre.

Az úttest a lehetőségekhez képest tiszta. A legutóbbi években

a budapesti vízellátásról, a város tisztaságáról és a gázellátás, a távfűtés gondjairól

nagymértékben gépesítettük ezt a munkát. Ma a vállalatnak 45 nagy teljesítményű seprőgépe működik. Ezekon kívül a keskenyebb belvárosi utcákban kisebb, úgynevezett önfelszedő seprőgépeket alkalmazunk. Ilyen narancssárga színű kis gépeket gyakran láthatnak a járókelők a Váci utcában, a Vörösmarty téren, a Szabadság tér környékén. A gépeket részben a Szovjetunióból, részben nyugati országokból vásároltuk, de jó néhányat már magunk is gyártottunk. Újabb gépek beszer-

zését tervezzük. Nagy gondot fordítunk az utak locsolására, mosására is.

NÉPSZABADSÁG: Ez igaz. Sokszor még akkor is locsolnak, ha esik az eső. Mondják is az emberek: biztosan előírt locsolási terv van, amit a prémium érdekében teljesíteni kell.

AZ IGAZGATÓSÁG VEZETŐJE: Nem ez a helyzet. Nem terv köt bennünket, hanem a tisztaság. Igaz, előfordul, hogy autók akkor járnak kint a városban, amikor esik, de nem locsolunk, hanem mosunk. Sőt eső után még szükséges is, hogy a felnedvesedett, nyálkás, iszapos úttestet erős vízsugárral lemosassák. Egy időben nappal mosattuk a fővárosi utcákat, de a közlekedésrendszet kérésére most csak éjjel csináljuk, ezzel is csökken a baleseti veszély. Ha nincs vízhiány, éjszánkánként 40 gépkocsival mossuk az úttestet, a peremkerületekben pedig nappal portalanítunk, locsolunk. Úgy véljük tehát, hogy közútjainkat rendben tartjuk.

Más kérdés a járdák tisztasága. Ez a házfelügyelőkre tartozik.

Még sok a kifogás. A járdák piszkosak, sok az eldobált papírhulladék, gyümölcshéj s más szemetet. Tegyük hozzá, ennek nemcsak a házfelügyelők az okai, jobban ügyelhetnének a tisztaságra az utcai járókelők is. De nem is annyira a lakóházak előtti járdák tisztán tartásával van baj, mint inkább a középületekkel, ahol a gondnokokra van bízva a takarítás. Szombathelyen a gondnok is befejezi munkáját, s érdemes megfigyelni például, hogy a Corvin Áruház, a Nemzeti Színház vagy néhány más hasonló épület előtt szombathelyi déltől hétfő reggelig milyen sok hulladék gyülik össze. Ezen változtatni kell.

NÉPSZABADSÁG: Gyakori a panasz a házi szemet rendezetlen elhordására is.

AZ IGAZGATÓSÁG VEZETŐJE: Budapesten a közismert Kukák naponta elszállítják a házi szemetet. Ez természetesen főként a belső területekre vonatkozik, de nagyon sok külső településnél is naponta szállítjuk a szemetet. Így például a XIX. kerületben az új lakótelepről, a Wekerle-telepről s a IV. kerület általában valamennyi olyan lakótelepéről, ahol a lakosság száma ezt naponta megköveteli. Ez különösen a nyári időszakban, a zöltség- és gyümölcssezonban fontos. Ezt a munkát 59 Kuka és szemetgyűj-

ségügyi ellenőrzés és felelősségre vonás, sajnos, nagyon kevés van, pedig elkélne!

NÉPSZABADSÁG: A lakók alig várják, hogy a házban valahol födémcsere vagy kályhaátalakítás legyen, mert ilyenkor a felgyülemlett háztartási hulladékot végre ki lehet dobni. A nagyobb darabokat, üres üveket, rossz bőröndöket, elrepedett gyermekkocsikat stb. nincs hova kidobni. Nem nagy dolog, de bosszantó.

AZ IGAZGATÓSÁG VEZETŐJE: Ez tényleg nincs megoldva. A Kukák az ilyen szemetet nem képesek elhordani. Gondoltunk már arra, hogy külön teherautókat állítanánk be ilyen célra, vagy a kerületekben gyűjtőhelyeket jelölünk ki, de ez is bajos. Ahol a lakóközösségek megszervezik a fölösleges hulladékok összehordását, és értesítenek bennünket, gondoskodni tudunk az elszállításról. Megvalósítható javaslatokat szívesen látnánk a lakosság részéről is.

NÉPSZABADSÁG: Eddig főként a nyári gondokról esett szó. Beszélni kellene a téli felkészülésről is. Mi lesz a gázzal meg a távfűtéssel?

AZ IGAZGATÓSÁG VEZETŐJE: Nyáron a víz a gond, télen a gáz... Míg a nyári gázigény csak 730 ezer köbméter; télen naponta másfél millió köbméter gázt biztosítunk a lakosság részére. Az örszemtőlklósi régen kialakított gázlelőhelyet tartállyal használjuk, s a zalai földgázt ide nyomjuk vissza. Pillanatnyilag hat és fél millió köbméter gáz van a „lencsében”, amelyet majd télen jól felhasználhatunk. Reméljük, a hidegebb idő beálltával sem lesz gázproblémánk, annak ellenére, hogy gyorsan nő a gázkészülékek száma. Jelenleg mintegy 10—12 ezer gázkészüléket, fűtőtestet, bojler szerelünk fel.

Sokan érdeklődnek, hogy lehet-e gázfűtést felszerelni a lakásukba. Ilyen tervekkel valóban foglalkozunk, de a jelenlegi gázkapacitást a nagyobb fejlesztést nem teszi lehetővé. 1965-ben lényegében változatlan marad a helyzet, csupán a szokásos fejlesztéssel ezer lakásba tudunk gázfűtést felszerelni. 1968-ban már megkezdődik a földgázfűtésre való áttérés előkészítése és a berendezések felszerelése, a hálózat kiépítése. 1937-ben a földgáz mennyiségétől függően már több ezer lakás bekapcsolása válik lehetővé. Lényegében azonban csak 1970-től tervezzük, hogy a jelenlegi már gázzal ellátott belső kerületekben is kiterjesszük a gázfűtést.

Sok tennivalónk van a távfűtésnél is. Tavaly több mint 15 ezer lakás melegét biztosítottuk távfűtéssel, az idén újabb háromezer lakást kapcsolunk be a fűtőhálózatba. Csupán a József Attila lakótelepen több mint ezer új lakást kapcsolnak rá a vezetékre, az Árpád-híd pesti hídfőjénél 900, Kispesten, a Lakatos utcai lakótelepen pedig 300-zal több lakást kell fűteni, mint a múlt szezonban. Jó dolog ez a távfűtés, ha minden rendben megy. De nem mindig megy rendben. A beígért hőerőművek nem készülnek el határidőre, a lakások pedig többnyire igen. Így fordulhatott elő, hogy például a József Attila lakótelepen szükségmegoldásként öreg, ki-mustrált gőzmozdonykazánokat kell üzemeltetni, hogy biztosítani tudjuk a lakások fűtését. Ezek rontják a városképet, és a szükséges hőmennyiség előállítására jóval költségesebb. Mással meg tisztezzük illannak el az ablakokon keresztül, mert nincsen megfelelő szabályozási lehetőség. Kisipari módszerekkel dolgozunk, ez az igazság. Ha valahol jelzik, hogy túl meleg van, akkor egy idősebb néni vagy bácsika, aki éppen szolgálatot teljesít, fog egy kulcsot, és saját belátása szerint csavar egyet vagy kettőt a szabályozókon. A legsürgősebben ki kell dolgoznunk tehát a szabályozás módszereit, technikáját. A távfűtésnek nagy jövője van, s bízunk abban, hogy a fennálló visszasságok megszüntetésével zavartalan melegszoigálatást tudunk adni az új telepek lakóinak.

Nem elég a szemetet csupán elhordani a házakból, szükséges tisztán tartani a tartályokat is. A Köztisztasági Hivatalnak csak az a feladata, hogy az esetleg megrongálódott szeméttartályokat kijavítsa, kicserélje. Az már a házfelügyelők kötelessége, hogy nyáron legalább kétnaponként ki-mossák a Kuka-tartályokat. Néhány házfelügyelő meg is teszi ezt, de a legtöbben nem. Egész-